

บทที่ 1

บทนำ

หลักการและเหตุผล

การค้ำปิโตรเลียมเหลว (Liquefied Petroleum Gas : LPG) หรือก๊าซหุงต้ม (สำนักงานคณะกรรมการนโยบายพลังงานชาติ, 2545:1-5) ในประเทศไทยเกิดขึ้นมากกว่า 30 ปี แล้ว โดยผู้ค้าน้ำมันรายใหญ่ในประเทศไทยในขณะนั้น คือ บริษัท เชลล์ฯ เอสโซ่ฯ และซัมมิทฯ เริ่มจำหน่ายก๊าซหุงต้มบรรจุถังสำหรับใช้ในครัวแทนฟืนและถ่าน โดยใช้ก๊าซปิโตรเลียมเหลวที่ผลิตจากโรงกลั่นน้ำมันในประเทศและนำเข้าจากต่างประเทศ และบริษัท ซัมมิทฯ ได้ขายกิจการก๊าซให้บริษัท คาลเท็กซ์ฯ ซึ่งใช้เครื่องหมายการค้า สตาร์แก๊ส การจำหน่ายในระยะแรกจำกัดอยู่เฉพาะในกรุงเทพฯ หรือเมืองใหญ่เท่านั้น เพราะยังไม่ได้รับความนิยม เนื่องจากฟืนและถ่านยังมีราคาถูกและหาได้ง่าย ประชาชนยังไม่คุ้นเคยกลัวอันตรายจากก๊าซ และมีความเชื่อว่าการใช้ก๊าซหุงต้มทำให้อาหารไม่อร่อย

การค้ำก๊าซปิโตรเลียมเหลวขยายตัวอย่างรวดเร็ว ในช่วงปี พ.ศ. 2524 เนื่องจากการค้นพบแหล่งก๊าซธรรมชาติในอ่าวไทย และรัฐมีนโยบายส่งเสริมให้มีการใช้แหล่งทรัพยากรภายในประเทศ และในช่วงเวลาเดียวกันได้เกิดวิกฤตการณ์น้ำมันโลกขึ้นทำให้ราคาน้ำมันแพงและหาซื้อได้ไม่เพียงพอต่อการใช้ในประเทศ จึงเป็นแรงผลักดันให้เกิดการผลิตและการใช้ก๊าซธรรมชาติอย่างเต็มที่ เพื่อทดแทนการนำเข้าน้ำมัน นอกจากนี้ในช่วงเวลาดังกล่าว ได้มีการรณรงค์ลดการตัดไม้ทำลายป่า โดยให้ประชาชนเปลี่ยนมาใช้ก๊าซหุงต้มแทนการใช้ฟืนและถ่าน

ในปี 2523 รัฐบาลได้เริ่มการลงทุนสร้างท่อขนส่งก๊าซในทะเลจากอ่าวไทยไปขึ้นบกที่จังหวัดระยองและก่อสร้างโรงแยกก๊าซธรรมชาติขึ้น (สำนักงานคณะกรรมการนโยบายพลังงานชาติ, 2545:1-5) ทำให้เกิดธุรกิจต่อเนื่องจากก๊าซธรรมชาติอย่างสมบูรณ์ โดยมีระบบท่อขนส่งก๊าซมีเทน (Methane) ไปใช้กับโรงไฟฟ้าและโรงงานอุตสาหกรรมจากระยองผ่านมายังกรุงเทพฯ ต่อบึงจังหวัดสระบุรี และเกิดการลงทุนในอุตสาหกรรมปิโตรเคมี และพลาสติก เพื่อนำก๊าซอีเทน (Ethane) และโพรเพน (Propane) ไปใช้ประโยชน์ สำหรับก๊าซ LPG ซึ่งประกอบด้วยก๊าซโพรเพน (Propane) และบิวเทน (Butane) ได้มีการลงทุนก่อสร้างคลังก๊าซปิโตรเลียมเหลวขนาดใหญ่ที่จังหวัดชลบุรี เพื่อรับก๊าซทางท่อจากโรงแยกก๊าซและเป็นศูนย์กลางในการขนส่งต่อไปยังภาคต่าง ๆ โดยภาคใต้ใช้ก๊าซขนส่งทางเรือส่วนภาคอื่น ๆ ใช้การขนส่งทางรถไฟไปยังคลังก๊าซในภูมิภาคต่าง ๆ

วิกฤตการณ์น้ำมันโลกในปี 2522 - 2524 ทำให้ประเทศผู้นำเข้าน้ำมันดังเช่น ประเทศไทยได้รับผลกระทบอย่างรุนแรง ทั้งในด้านราคาน้ำมันแพงขึ้นอย่างรวดเร็ว และหาซื้อน้ำมันไม่ได้เพียงพอแก่ความต้องการในประเทศ ทำให้เกิดการขาดแคลนขึ้นเป็นระยะ ๆ รัฐบาลจำเป็นต้องแทรกแซงราคาน้ำมัน เพื่อบรรเทาผลกระทบต่อเศรษฐกิจของประเทศและความเดือดร้อนของประชาชน โดยจัดตั้งกองทุนน้ำมันเชื้อเพลิงเพื่อรักษาระดับราคาน้ำมันในประเทศ แนวทางปฏิบัติคือ ตรึงราคาแก๊สปิโตรเลียมเหลวและน้ำมันดีเซลหมุนเร็วไว้ในระดับต่ำ โดยรัฐจ่ายเงินชดเชยราคาจำหน่ายจากกองทุนและขึ้นราคาน้ำมันเบนซินและชนิดอื่น ๆ ให้สูงกว่าราคาจริง เพื่อเอาราคาส่วนเกินเข้ากองทุน

ผลของการดำเนินการดังกล่าวทำให้เกิดระบบราคา ซึ่งอิงราคาตลาดสิงคโปร์ และมีเงินชดเชย 2 ประเภท อยู่ตลอดเวลา คือ ชดเชยราคาจำหน่ายโดยรวม และชดเชยค่าขนส่ง เฉพาะส่วนที่ขนส่งไปคลังก๊าซภูมิภาค การตรึงราคาไว้ต่ำดังกล่าวเกิดขึ้นเป็นเวลานาน แม้ว่าวิกฤตการณ์น้ำมันโลกจะผ่านพ้นไปแล้วก็ตาม ทำให้ราคาและค่าการตลาดบิดเบือนจากความเป็นจริง ก่อให้เกิดผลเสียตามมามากมาย เนื่องจากการปรับตัวของผู้จำหน่ายเพื่อความอยู่รอดและทำให้เกิดการนำแก๊สปิโตรเลียมเหลวไปใช้ในทางอื่น ได้แก่ การใช้ในโรงงานอุตสาหกรรม และการใช้กับรถยนต์ทดแทนการใช้น้ำมันซึ่งราคาแพง ซึ่งไม่ใช่วัตถุประสงค์ของกองทุนที่จะอุดหนุนการใช้ดังกล่าว แต่ไม่สามารถหาวิธีการที่ง่ายและสะดวกทางปฏิบัติในการปฏิเสธการชดเชยดังกล่าว ทำให้กองทุนต้องทนแบกรับภาระการชดเชยมากขึ้นตลอดมา

สถานการณ์ของราคาแก๊สปิโตรเลียมเหลว (สำนักงานคณะกรรมการนโยบายพลังงานชาติ, 2545:1-5) ได้เปลี่ยนแปลงไป เนื่องจากได้ใช้นโยบายยกเลิกการควบคุมราคาขายปลีกน้ำมันเชื้อเพลิง และมีข้อจำกัดในการเก็บเงินเข้ากองทุนน้ำมันไปชดเชยแก๊สปิโตรเลียมเหลว ซึ่งในที่สุดได้ทำให้กองทุนไม่มีเงินเหลือจะชดเชยได้ และกลับเป็นหนี้เงินชดเชยที่ต้องจ่ายให้กับผู้ผลิตแก๊สปิโตรเลียมเหลว เหตุการณ์ดังกล่าวบีบบังคับให้รัฐบาลต้องขึ้นราคาขายปลีกเพื่อให้กองทุนมีเงินเพียงพอที่จะชำระหนี้เก่า และไม่ให้หนี้ใหม่เกิดขึ้นอีก โดยขึ้นราคาขายปลีก 3 ครั้ง ในเดือนพฤษภาคม กรกฎาคม และพฤศจิกายน 2544 แต่อย่างไรก็ตาม ราคาขายปลีกแก๊สปิโตรเลียมเหลวยังต่ำกว่าราคาจริง ดังนั้นรัฐบาลจึงได้ยกเลิกการควบคุมราคาขายปลีกตั้งแต่วันที่ 1 พฤศจิกายน 2544 เป็นต้นมา และส่งเสริมเพิ่มบทบาทภาคเอกชนในการพัฒนาอุตสาหกรรมด้านพลังงานโดยรวมอย่างต่อเนื่อง จึงทำให้มีผู้ค้าแก๊สเดิมซึ่งเลิกกิจการไปแล้วกลับมาทำการค้า 1 ราย คือ สตาร์แก๊ส และมีผู้ค้ารายใหม่เพิ่มขึ้นอีก 2 ราย คือ แก๊สปิคนิค และ แสงทองแก๊ส ทำให้ในปัจจุบันมีผู้ค้าแก๊สปิโตรเลียมเหลวรวมทั้งสิ้น 7 ราย คือ ปตท. เวิลด์แก๊ส ยูนิคแก๊ส สยามแก๊ส สตาร์แก๊ส แก๊สปิคนิค และแสงทองแก๊ส จากนโยบายการค้าเสรีด้านพลังงานดังกล่าว จึงทำให้ผู้ศึกษาต้องการ

ศึกษาปัจจัยส่วนประสมการตลาดที่มีผลต่อการซื้อก๊าซปิโตรเลียมเหลวของผู้บริโภค เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปวางแผนกลยุทธ์และเตรียมปรับตัวสู่การแข่งขันเสรีด้านพลังงาน

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

เพื่อศึกษาปัจจัยส่วนประสมการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อก๊าซปิโตรเลียมเหลวของผู้บริโภคในอำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร

ประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษา

1. ทำให้ทราบถึงปัจจัยส่วนประสมการตลาด ที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อก๊าซปิโตรเลียมเหลวของผู้บริโภคในอำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร
2. เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปวางแผนกลยุทธ์การตลาดในการจำหน่ายก๊าซปิโตรเลียมเหลวบรรจุถังให้ตรงกับความต้องการของลูกค้า และสร้างความพึงพอใจให้กับลูกค้า
3. เพื่อเป็นประโยชน์แก่ผู้สนใจและผู้ที่จะทำการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อก๊าซปิโตรเลียมเหลว

นิยามศัพท์ที่ใช้ในการศึกษา

ส่วนประสมการตลาด (Marketing Mix) หมายถึงเครื่องมือที่ต้องใช้ร่วมกัน เพื่อสนองความต้องการของผู้บริโภคก๊าซปิโตรเลียมเหลว ซึ่งอาศัยอยู่ในอำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร ให้เกิดความพึงพอใจสูงสุด ประกอบด้วยผลิตภัณฑ์ ราคา ช่องทางการจำหน่าย และการส่งเสริมการตลาด

ก๊าซปิโตรเลียมเหลว (ก๊าซหุงต้ม) หมายถึง ก๊าซ LPG (Liquefied Petroleum Gas) อันเป็นผลพลอยได้จากการกลั่นน้ำมันของโรงกลั่นน้ำมัน มีการนำมาพัฒนาใช้เป็นก๊าซหุงต้ม และเชื้อเพลิงแทนน้ำมันเบนซิน

ผู้บริโภค หมายถึง ผู้ซื้อก๊าซเพื่อนำไปใช้หุงต้มในครัวเรือน ที่อยู่อาศัยในอำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร

Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved